

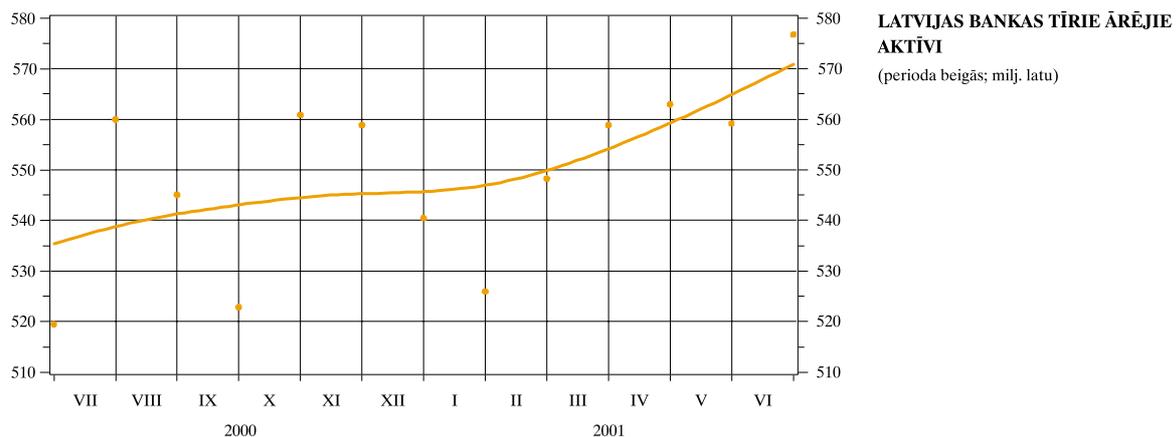
MONETĀRAIS BIĻETENS

6•2001

Jūnijā Latvijas tautsaimniecība turpināja veiksmīgi attīstīties, un tas noteica naudas piedāvājuma kāpumu (par 2.9%). Sezonālu faktoru ietekmē augot skaidrās naudas pieprasījumam, palielinājās tās daudzums apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs; par 2.5%). Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums pieauga par 3.1%. Joprojām augsts bija iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma kāpuma temps (2.6%). Zemā naudas tirgus likviditāte noteica starpbanku kredītu procentu likmju pieaugumu (īpaši īstermiņa darījumiem) un lielu Latvijas Bankas kredītu pieprasījumu. Savukārt valsts vērtspapīru pieprasījums sākotnējā tirgū bija neliels. Fiskālā situācija turpināja uzlaboties, un valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts pieauga tikai par 2.5 milj. latu.

Patēriņa cenu indekss salīdzinājumā ar maiju palielinājās par 0.6%, gada inflācija sasniedza 3.1%, bet gada pamatinflācija – 2.8% (mēneša pamatinflācija bija tikai 0.1%). Preču cenas pieauga par 0.7%, bet pakalpojumu cenas – par 0.2%. Inflācijas pieaugumu visvairāk veicināja pārtikas produktu cenu kāpums (augļu, dārzeņu un kartupeļu cenas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 9.1%).

Naudas piedāvājuma kāpumu noteica banku sistēmas tīro iekšējo aktīvu palielināšanās (par 52.5 milj. latu), turpinot strauji augt privātajam sektoram un valdībai izsniegtā kredīta atlikumam. Lai gan būtiski pieauga Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi, banku sistēmas tīrie ārējie aktīvi samazinājās (par 12.8 milj. latu).

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi pieauga par 26.7 milj. latu un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošā perioda augsto bāzi – par 43.6%. Palielinājās gan uzņēmumiem, gan privātpersonām izsniegto kredītu atlikums. Pieaugumu noteica ilgtermiņa kredītu atlikuma kāpums (par 3.4%), bet īstermiņa kredītu atlikums nedaudz samazinājās. Tāpat kā iepriekšējā mēnesī, lielākais bija hipotēku kredīta un komerckredīta atlikuma kāpums (attiecīgi par 9.8 milj. latu jeb 6.5% un 6.7 milj. latu jeb 2.0%). Latos un ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums palielinājās attiecīgi par 6.4 milj. latu un 20.3 milj. latu. Latos izsniegto kredītu procentu likmes salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi mainījās maz, bet OECD valstu valūtās izsniegto kredītu (īpaši īstermiņa kredītu) vidējās svērtās procentu likmes samazinājās.

Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums bankās palielinājās par 28.8 milj. latu (līdz 969.8 milj. latu). Pieaugumu noteica pieprasījuma noguldījumu atlikuma kāpums (par 22.0 milj. latu). Straujāk auga privātpersonu noguldījumu atlikums (pieaugums – 23.3 milj. latu). Latos veikto noguldījumu atlikums palielinājās lēnāk nekā ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums.

Plašās naudas piesaistīto noguldījumu straujāks kāpums jūnijā noteica arī to gada pieauguma tempa palielināšanos (plašajai naudai – no 22.7% maijā līdz 24.2% jūnijā un iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumiem – attiecīgi no 27.7% līdz 31.0%).

Nozīmīgākais notikums pasaules valūtas tirgū jūnijā bija Japānas jenas kursa kritums. Mēneša sākumā publicētos datus par Japānas iekšzemes kopprodukta pieaugumu un ārējo tirdzniecību tirgus dalībnieki novērtēja kā apliecinājumu tam, ka Japānā atsākusies tautsaimniecības recesija. Savukārt eiro kursa kritumu mēneša sākumā veicināja nelabvēlīgie dati par Vācijas un Francijas rūpniecības attīstību, bet, augot bažām par iespējamo Eiropas Centrālās bankas intervenci, eiro kursa kritums uz laiku apstājās. Pēc ASV Ražotāju asociācijas paziņojuma, ka ASV administrācijai jāatsakās no t.s. stiprā dolāra politikas, eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru pat pieauga, bet mēneša beigās pēc Federālo rezervju sistēmas veiktās procentu likmju pazemināšanas eiro kurss atkal samazinājās un ASV

dolāra kurss pieauga. Latvijas Bankas noteiktais eiro un ASV dolāra kurss attiecībā pret latu jūnijā pieauga (attiecīgi par 0.9% un 0.5%). Savukārt Japānas jenas kurss attiecībā pret latu samazinājās (par 3.2%), bet Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss nemainījās. Jūnijā Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi pieauga par 3.1%, galvenokārt palielinoties valūtas mijmaiņas darījumu atlikumam (par 8.4 milj. latu). Valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs tika izsolīti 29.0 milj. latu (par 13.3% vairāk nekā maijā). Pēc ilgāka pārtraukuma Latvijas Banka veica intervences valūtas tirgū, nopērkot ārvalstu valūtu 1.6 milj. latu apjomā.

Naudas bāze jūnijā pieauga par 17.8 milj. latu jeb 3.1%, un tās gada pieaugums bija 19.4%. To noteica tiro ārējo aktīvu kāpums un bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikuma palielināšanās par 41.9 milj. latu. Par 38.5 milj. latu augot valdības noguldījumam Latvijas Bankā, samazinājās centrālās bankas neto kredīts valdībai. Jūnijā izsniegto *repo* kredītu apjoms (23.0 milj. latu), Latvijas Bankai ierobežojot piedāvājumu, bija 4.0 reizes mazāks nekā maijā, bet lombarda kredīti tika izsniegti lielā apjomā.

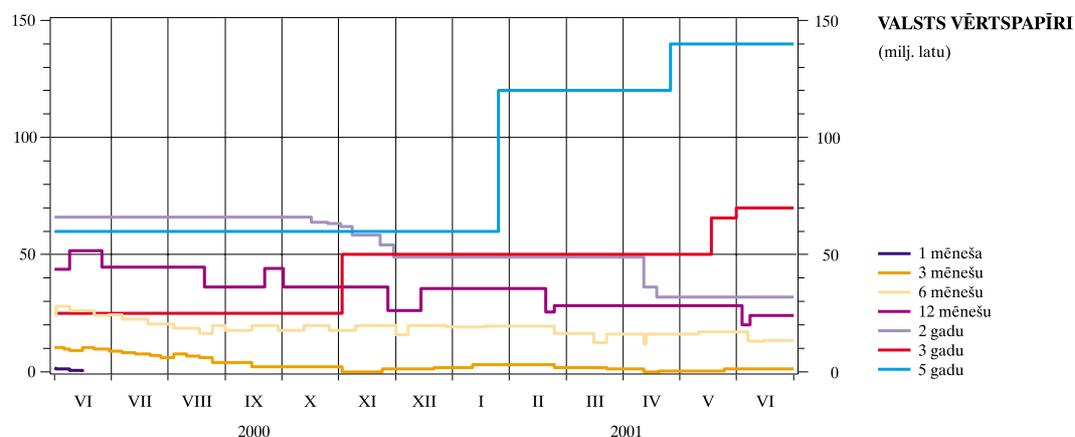
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme sasniedza 7.1%. Naudas tirgus indekss RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem pieauga no 6.16% mēneša sākumā līdz 8.43% mēneša beigās un pārsniedza ilgāka termiņa kredītu RIGIBOR. Kredītiem ar termiņu 3 un 6 mēneši RIGIBOR perioda beigās sasniedza attiecīgi 7.75% un 7.60%. Starpbanku kredītu apjoms gandrīz nemainījās (430.0 milj. latu).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts 2001. gada pirmajos sešos mēnešos bija 29.6 milj. latu. Fiskālās situācijas uzlabošanās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu noteica samērā augstie pievienotās vērtības nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi, kā arī budžeta izdevumu ierobežošana (valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi jūnijā bija par 5.7% mazāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Valsts vērtspapīru pieprasījums bija zems. Jūnijā notika tikai pa vienai 6 un 12 mēnešu parādzīmju izsolei, tomēr tajās netika pārdots viss piedāvātais parādzīmju apjoms. 6 mēnešu parādzīmju izsolē tika pārdoti vērtspapīri 0.5 milj. latu apjomā (piedāvātais apjoms – 5.0 milj. latu, vidējā svērtā diskonta likme – 5.85%) un 12 mēnešu parādzīmju izsolē – 3.9 milj. latu apjomā (piedāvātais apjoms – 12.0 milj. latu, vidējā svērtā diskonta likme – 6.40%). Valsts vērtspapīru neto emisija jūnijā bija negatīva. Apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru atlikums samazinājās par 1.1% (līdz 280.6 milj. latu; t.sk. 49.9% – 5 gadu obligācijas un 24.9% – 3 gadu obligācijas).

Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms palielinājās par 22.1%, t.sk. Ventspils ostā – par 16.1%, Rīgas ostā – par 39.8% un Liepājas ostā – par 22.1%. Straujš bija arī pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoma kāpums (18.7%; t.sk. tranzītpārvadājumiem – 29.3%).

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā salīdzinājumā ar maiju samazinājās par 0.1%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā

	2001	
	V	VI
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	6.1	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	1.0	0.6
Gada (%)	2.7	3.1
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	2.4	2.8
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	94 763	93 659
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.9	7.8
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-27.1	-29.6
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	120.2	*
Imports	193.7	*
Bilance	-73.5	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2001	
	V	VI
Banku sistēma		
M2X	1 373.3	1 413.1
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	432.3	443.3
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	941.0	969.8
Pieprasījuma noguldījumi	538.4	560.4
Termiņnoguldījumi	402.5	409.4
M2D	933.8	958.0
Tīrie ārējie aktīvi ¹	565.4	552.6
Tīrie iekšējie aktīvi ¹	808.0	860.5
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 046.3	1 073.0
Īstermiņa kredīti	225.6	224.4
Ilgtermiņa kredīti	820.8	848.6
Kredīts valdībai (neto)	97.4	110.9
Latvijas Banka		
M0	568.9	586.7
Skaidrā nauda apgrozībā	483.7	500.4
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	85.0	86.2
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0.2	0.1
Tīrie ārējie aktīvi	559.2	576.8
Tīrie iekšējie aktīvi	9.6	9.9
Kredīti	62.4	64.3
Bankām	60.1	102.0
Valdībai (neto)	2.2	-37.7
Pārējie aktīvi (neto)	-52.7	-54.5
Ārējās rezerves*	911.52	934.77
Zelts	68.33	67.40
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.07	0.10
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	843.05	867.20

¹ Tīrajos ārējos aktīvos un tīrajos iekšējos aktīvos vairs netiek ietverti aktīvi pārvaldīšanā un pasīvi pārvaldīšanā.

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2001	
	V	VI
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	5.0	7.1
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	11.5	11.1
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	12.7	9.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.5	10.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	9.9	9.4
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.6
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.3	6.0
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	4.3	3.7
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	6.8	6.9
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.6	6.0
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6360	0.6390
Ls pret DEM	0.2789	0.2813
Ls pret GBP	0.9060	0.9060
Ls pret FRF	0.0832	0.0839
Ls pret 100 JPY	0.5290	0.5120
Ls pret EUR	0.5454	0.5501

gada atbilstošo periodu palielinājās par 2.0%. Visvairāk ražotāju cenas pieauga apģērbu ražošanā, kažokādu apstrādē un krāsošanā (par 2.1%), bet visvairāk samazinājās citur neklasificētu mašīnu un iekārtu ražošanā (par 2.0%).

Sezonālu faktoru ietekmē līdz 7.8% samazinājās bezdarba līmenis, un Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits bija par 6.9% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par rūpniecības un tirdzniecības attīstību maijā liecina, ka turpinās šo nozaru izaugsme. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās par 6.1% (t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 6.8%). Mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 18.2%.

	2001	
	V	VI
Banku rezerves	132.1	142.4
Nacionālā valūta banku kasēs	51.3	57.1
Noguldījumi Latvijas Bankā	80.8	85.4
Ārzemju aktīvi ¹	1 335.9	1 455.0
Ārvalstu valūta banku kasēs	34.7	36.1
Prasības pret ārvalstu bankām	786.2	803.4
Prasības pret ārvalstu nebankām	501.1	602.0
Pārējie aktīvi ¹	13.9	13.6
Prasības pret centrālo valdību (neto)	98.2	148.4
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-3.0	0.2
Prasības pret valsts uzņēmumiem	61.7	64.8
Prasības pret privātuzņēmumiem	808.5	825.4
Prasības pret privātpersonām	185.7	192.5
Neklasificētie aktīvi ¹	232.1	305.8
Pamatlīdzekļi	112.1	112.4
Nauda ceļā	4.1	5.8
Pārējie aktīvi ¹	35.8	37.1
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	80.1	150.5
AKTĪVI PAVISAM¹	2 851.2	3 134.6
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>298.8</i>	<i>306.7</i>
Pieprasījuma noguldījumi	320.3	335.0
Valsts uzņēmumu	40.5	41.5
Privātuzņēmumu	152.6	158.4
Privātpersonu	127.2	135.1
Termiņnoguldījumi	181.2	179.6
Valsts uzņēmumu	42.8	43.2
Privātuzņēmumu	51.4	45.8
Privātpersonu	87.0	90.7
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	439.5	455.2
Valsts uzņēmumu	16.3	12.2
Privātuzņēmumu	170.5	178.6
Privātpersonu	252.7	264.4
Tranzītfondi	22.2	20.7
Ārzemju pasīvi ¹	1 329.8	1 479.2
Saistības pret ārvalstu bankām	277.3	324.6
Saistības pret ārvalstu nebankām	977.3	1 086.1
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības) ¹	75.2	68.5
Saistības pret Latvijas Banku	60.1	102.0
Parāda vērtspapīri	9.5	9.7
Kapitāls un rezerves	257.5	264.1
Rezidentu	94.0	100.4
Nerezidentu	163.5	163.7
Uzkrājumi parādiem un saistībām	59.4	51.3
Neklasificētie pasīvi ¹	171.8	237.8
Nauda ceļā	80.0	66.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības) ¹	24.3	30.6
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	67.5	141.1
PASĪVI PAVISAM¹	2 851.2	3 134.6
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>298.8</i>	<i>306.7</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

¹ Kredītiestāžu kopsavilkuma bilances aktīvos un pasīvos vairs netiek ietverti aktīvi pārvaldīšanā un pasīvi pārvaldīšanā.

© Latvijas Banka, 2001

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas mone-tāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju rakstur-lielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).